

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ

Кафедра біотехнології та біоінженерії

“Затверджую”

Перший проректор

Дмитро БАБЕНКО

« 30 » 06 2023 р.

Гарант освітньої програми

Імінжон ЛУМЕДЗЕ

« 27 » червня 2023 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Годівля тварин»

Галузь знань: 21 – «Ветеринарна медицина»

Освітня спеціальність: 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Кваліфікація – магістр з ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи

Галузь знань

21 «Ветеринарна медицина»

Спеціальність

212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Освітньо-професійна програма

«Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Освітній ступінь

«Магістр»

Семестр

4-й

Форма здобуття освіти

(денна)

Викладачі

Крамаренко Олександр Сергійович, кандидат
с.-г. наук, доцент кафедри,
oskramarenko@mnaui.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри біотехнології та біоінженерії.

Протокол № 13 від «22» червня 2023 року.

Завідувач кафедри

Сергій ЛУГОВИЙ

Схвалено науково-методичною комісією факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології.

Протокол № 11 від «26» червня 2023 року.

Голова науково-методичної комісії

Галина КАЛИНИЧЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології.

Протокол № 11 від «27» червня 2023 року.

Голова вченої ради

Михайло ГИЛЬ

Миколаїв
2023

1.Призначення навчальної дисципліни	Дисципліна «Годівля тварин» вивчає вплив рівня годівлі тварин і птиці на підвищення їх продуктивності, рентабельне ведення тваринництва; вивчає потребу використання тваринами енергії, протеїну, амінокислот, ліпідів, вуглеводів, вітамінів, хімічних елементів, а також аналіз кормів і їх використання.
2.Мета навчальної дисципліни	Метою курсу є сформувати у здобувача вищої освіти систему знань і навичок з організації науково обгрунтованої системи годівлі с.-г. тварин, прогресивних засобів заготівлі, зберігання та раціонального використання кормів.
3. Компетентності	<i>Інтегральна компетентність</i> Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. <i>Загальні компетентності:</i> ЗК2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК3.Знання та розуміння предметної галузі та професії. <i>Спеціальні (фахові) компетентності:</i> ФК1. Здатність аналізувати загальні принципи, які застосовують до харчових продуктів і кормів загалом та безпечності харчових продуктів і кормів зокрема, на національному рівні та на рівні Європейського співтовариства; ФК6. Здатність застосовувати методики і процедури щодо виробництва та обігу харчових продуктів відповідно до концепції «Єдиного здоров'я»; ФК9. Здатність проводити державний аудит на підконтрольних потужностях з виробництва, переробки, обігу харчових продуктів, кормів, кормових добавок, преміксів, ветеринарних препаратів, побічних продуктів згідно із системою менеджменту безпечності харчових продуктів та контролювати систему моніторингу для кожної критичної точки управління (КТУ) під час виробництва продукції; ФК13. Здатність здійснювати ветеринарно-санітарний контроль виробництва та обігу кормів, кормових добавок, преміксів тощо на підконтрольних потужностях, грамотно використовувати методики їх дослідження та проводити їхнє санітарне оцінювання.

	<i>Додаткові спеціальні (фахові) компетентності:</i> ФК21.5 Здатність виконувати ветеринарно-санітарну експертизу і гігієну кормів і кормових добавок. <i>Програмні результати навчання:</i> ПРН 6. Знати органолептичні та інструментальні методи і методики дослідження харчових продуктів і кормів для визначення їх безпечності та якості; ПРН 9. Володіти методами та методиками ветеринарно-санітарного оцінювання систем і способів утримання, догляду, годівлі, напування та експлуатації тварин, стану тваринницьких об'єктів, належної експлуатації технологічного обладнання тощо; ПРН 12. Володіти принципами, методами та процедурами дотримання належного санітарного стану на потужностях для випуску, зберігання, переробки та реалізації харчових продуктів, кормів і кормових добавок, преміксів, побічних продуктів, ветеринарних препаратів, а також методами оцінювання їх безпечності та якості. ПРН 20. Демонструвати розуміння щодо годівлі та гігієни тварин, клінічної діагностики хвороб тварин, етіології, патогенезу та епізоотології заразних захворювань тварин, зокрема транскордонних; гігієнічних умов утримання та експлуатації тварин для організації та здійснення передзайбової підготовки і гуманного забою тварин, проведення післязайбового огляду продуктів забою тварин, забезпечення простежуваності.
4. Заплановані результати навчальної дисципліни	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:
знати:	історію розвитку науки про годівлю с.-г. тварин; хімічний склад кормів і фізіологічне значення поживних речовин у живленні тварин; використання поживних речовин в організмі тварин; способи оцінки поживності кормів; основні види кормів та їх класифікація; фактори, які впливають на склад і поживність кормів; методи зоотехнічної та господарської оцінки кормів; склад, поживність, дієтичні властивості і якість різних кормів, способи їх заготівлі та використання в годівлі тварин і птиці; основи нормованої годівлі; нормовану годівлю молодняку тварин різних видів після народження, при вирощуванні та відгодівлі; нормовану годівлю птиці; потребу тварин у кормах; використання обчислювальної техніки для оптимізації раціональної годівлі тварин.

вміти:	враховувати особливості травлення та обміну речовин у тварин різних видів і вікових груп при організації їх годівлі; використовувати поживні, мінеральні і біологічно активні речовини в годівлі тварин для оптимального впливу на їх фізіологічний стан і продуктивність; враховувати властивості кормів та зміни їх складу при заготівлі, зберіганні та підготовці їх до згодовування; уміти проводити хімічний аналіз, розраховувати поживність кормів; визначати норму годівлі, складати раціони за деталізованими нормами, здійснювати контроль за рівнем і повноцінністю годівлі.
---------------	---

5.Опис навчальної дисципліни	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: - лекції - практичні заняття - лабораторні заняття - самостійна робота	<i>150 годин/ 5 кредитів 40 години/ 1,33 кредити 20 годин/ 0,67 кредити 20 годин/ 0,67 кредити 70 годин/ 2,33 кредити</i>
-------------------------------------	---	---

Календарний план*

№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		лк	лб/пз	сам. робота
4-й семестр				
1	1.1. Зоотехнічний аналіз кормів. Оцінка поживності кормів за перетравними поживними речовинами. Методи визначення перетравності поживних речовин кормів. Коефіцієнти перетравності. Фактори, які впливають на перетравність поживних речовин	2	1/1	6
2	1.2. Обмін речовин і енергії в організмі тварин. Методи вивчення обміну речовин і енергії. Вивчення енергетичної поживності кормів. Методи оцінки енергетичної поживності кормів	2	1/1	6
3	1.3. Протеїнова поживність кормів. Склад білків. Замінні і незамінні амінокислоти. Біологічна цінність протеїну. Вуглеводна і жирова поживність кормів. Роль різних форм вуглеводів у живленні тварин. Методи контролю повноцінності вуглеводного і жирового живлення тварин	2	1/1	6

4	1.4. Вітамінна поживність кормів. Класифікація вітамінів. Одиниці виміру активності вітамінів. Методи контролю повноцінності вітамінного живлення. Мінеральна поживність кормів. Мінеральні речовини в годівлі тварин і птиці. Доступність мінеральних речовин. Методи контролю за мінеральним живленням тварин і птиці	2	1/1	4
5	1.5. Комплексна оцінка поживності кормів. Поняття про диференційну оцінку поживності кормів і раціонів. Взаємозв'язок енергії, поживних і біологічно-активних речовин та їх роль у підвищенні ефективності використання кормів. Контрольні показники повноцінності при використанні деталізованих норм годівлі тварин. Методи контролю повноцінності годівлі тварин і птиці	2	1/1	4
6	2.1. Класифікація кормів. Особливості технологій заготівлі, консервування, зберігання кормів та підготовки їх до згодовування	2	1/1	4
7	2.2. Наукові основи приготування сіна і трав'яного борошна. Фактори, які впливають на поживність і якість сіна і трав'яного борошна в процесі їх виробництва і зберігання. Солома, та інші види грубих кормів – хімічний склад і способи підготовки грубих кормів до згодовування	2	1/1	2
8	2.3. Наукові основи приготування високоякісного силосу і сінажу, мікробіологічні процеси при заготівлі і особливості їх збереження в умовах виробництва. Коренебульбоплоди і баштанні корми – їх поживні і дієтичні властивості. Підготовка до згодовування різним видам тварин	2	1/1	2
9	2.4. Зернові корми. Хімічний склад і поживність зернових злакових і бобових. Технологія підготовки зернових до згодовування. Методи деструкції антипоживних речовин. Технологія консервування вологого зерна. Відходи технічних виробництв і харчові відходи – поживність і особливості їх використання в годівлі тварин. Технологічні особливості підготовки до згодовування.	2	1/1	2
10	2.5. Корми тваринного походження – поживність і технологія виробництва. Особливості зберігання кормів тваринного походження і їх використання в годівлі тварин. Комбікорми і балансуєчі кормові добавки. Види комбікормів і преміксів, вимоги ДОСТів до їх поживності і якості. Характеристика компонентів преміксів, БВМД, БВД та строки їх зберігання	2	1/1	4
11	3.1. Годівля бугаїв-плідників і сухостійних корів. Основи нормованої годівлі. Потреба бугаїв у поживних речовинах при різних режимах їх використання. Норма годівлі, раціони та їх структура. Вплив рівня і повноцінності годівлі в період сухостою на якість приплоду, продуктивність та здоров'я корів	2	1/1	4
12	3.2. Годівля лактуючих корів. Особливості годівлі дійних корів у літній і зимово-стійловий період. Особливості балансування раціонів корів у різні періоди року. Роздій корів. Технології годівлі корів. Норми і раціони	2	1/1	2
13	3.3. Вирощування і відгодівля молодняку великої рогатої худоби. Технологія вирощування телиць до 6-місячного віку. Норми і раціони	2	1/1	4
14	3.4. Годівля овець. Годівля баранів-плідників, вівцематок і молодняку овець. Норми і раціони	2	1/1	4
15	3.5. Годівля киурів-плідників, холостих і поросних маток. Корми для свиней. Технології годівлі свиней. Норми і раціони	2	1/1	2

16	3.6. Годівля підсисних свиноматок і поросят до відлучення. Особливості живлення поросят до відлучення. Схеми підгодовілі поросят. Норми і раціони	2	1/1	4
17	3.7. Відгодовля свиней. Відгодовля свиней у фермерських господарствах і в умовах промислових комплексів. Норми і раціони	2	1/1	4
18	3.8. Годівля коней. Особливості травлення у коней. Потреба коней в поживних речовинах, режим і техніка годівлі коней. Корми, норми і раціони	2	1/1	2
19	3.9. Годівля птиці. Особливості травлення у курей. Фазова годівля курей. Норми і раціони	2	1/1	2
20	3.10. Годівля хутрових звірів. Особливості травлення, підготовка кормів до згодовування. Норми і раціони	2	1/1	2
За семестр		40	20/ 20	70
Всього		40	20/ 20	70

*Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу

6. Порядок та критерії оцінювання	Поточний контроль знань здійснюється шляхом усного опитування на практичних заняттях за теоретичним матеріалом курсу та захисту виконаних практичних завдань. Контроль виконання завдань самосійного опрацювання проводиться за допомогою тестування з використанням ПЕОМ в оболонці Moodle.			
	Підсумковий контроль забезпечується шляхом проведення заліку в усній формі по питаннях, що розглядаються і затверджуються на засіданні кафедри. Оцінювання виконується за шкалою ЄКТС. Здобувачі, які набрали впродовж семестру 60 балів та більше одержують залік без його складання. В іншому випадку залік складатиметься й набрані бали додаються до семестрових. По закінченню семестру здобувач допускається до заліку за таких умов: - набрано мінімум 36 семестрових балів; - при набраних балах є бажання поліпшити рейтинг й оцінку. Зарахування пропущених занять здійснюється після їх відпрацювання з НПП за розкладом консультацій.			

Поточний і підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти

№ змістового модулю	Кількість годин/зал. кредитів		Форма контролю	Кількість заход.	Оцінка		Сума	
	лекційні	лаб.-прак. заняття			Макс	Мін	Макс	Мін
1	10/0,33	6/0,20 6/0,20	Опитування на лекції	2	5	3	10	6
			Опитування на лабораторних заняттях	3	5	4	15	12
			Тестовий контроль поточний	1	5	3	5	3
			Разом за зміст. модуль	6	x	x	30	21

2	10/0,33	4/0,13	Опитування на лекції	1	4	2	4	2
		4/0,13	Опитування на лабораторних заняттях	3	2	1	6	3
			Тестовий контроль поточний	1	5	3	5	3
			Разом за зміст. модуль	5	x	x	15	8
3	20/0,67	10/0,33	Опитування на лекції	3	5	3	15	9
		10/0,33	Опитування на лабораторних заняттях	5	5	3	25	15
			Тестовий контроль поточний	2	5	3	10	6
			Разом за зміст. модуль	10	x	x	50	30
	70/2,33			1	5	1	5	1
Разом	40/1,32	20/0,67 20/0,67	Всього за семестр	25	x	x	100	60
Всього 150 год. (5,0 з.к.)								

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти
та шкала оцінювання**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	задовільно
35 - 59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

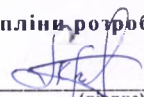
7. Політика курсу	Основні принципи проведення занять: - відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку; - усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; - різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді; - курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну
--------------------------	--

	інформацію та представити виконані завдання; - протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково.
8. Інформаційні джерела	Основна література: 1. Довідник з повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин / за наук. ред. І. І. Ібатулліна і О. М. Жукорського. Київ : Аграр. наука, 2019. 336 с. 2. Долгая М. М., Кулібаба С. В. Використання хелатних комплексів мікроелементів у годівлі корів в умовах Лісостепової зони України: монографія. Харків : ФОП Бровін О. В. 2020. 138 с. 3. Оцінка біологічної цінності білків у кормах для тварин / С. О. Шаповалов, М. М. Долгая, Є. В. Руденко, С. С. Варчук. Київ : Аграр. наука, 2019. 92 с. 4. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навч. посібн. / [Ібатуллін І.І., Чигрин А.І., Мельник Ю.Ф. та ін.]. Житомир : ПП «Рута», 2019. 432 с. 4. Проваторов Г. В. Годівля сільськогосподарських тварин : навч. посібник / Г. В. Проваторов, В. О. Проваторова. Суми : ВТД "Університетська книга", 2020. 510 с. Допоміжна література: 1. Гносвий І.В. Годівля і відтворення поголів'я сільськогосподарських тварин в Україні: монографія / І.В. Гносвий. Харків : Магла LTD, 2006. 400 с. 2. Годівля високопродуктивних корів : посібник / [Гносвий В. І., Головка В. О., Трішин О. К., Гносвий І. В. та ін.]. Харків : Прапор, 2009. 336 с. 3. Годівля сільськогосподарських тварин : підручник для студ. вищих аграр. навч. закл. / [Ібатуллін І. І., Мельничук Д. О., Богданов Г. О. та ін.]. Вінниця : Нова Книга, 2007. 616 с. 4. Годівля сільськогосподарських тварин: Підручник / В.С. Бомко, С.П. Бабенко, О.Ю. Москалик. Київ : «Аграрна освіта», 2010. 278 с. 5. Ефективна годівля сільськогосподарської птиці / [Братишко Н.І., Іонов І.А., Ібатуллін І.І., Пригуленко О.В. та ін.]; навчальний посібник; за ред. І.А. Іонова. Київ : Аграрна наука, 2013. 208 с. 6. Ібатуллін І.І. та ін. Практикум з годівлі с.-г. тварин. Київ : Вища школа, 2003. 432 с.. 7. Мінеральне живлення тварин / [Г. Т. Кліценко, М. Ф. Кулик, М. В. Косенко та ін.]. Київ : Світ, 2001. 576 с. 8. Норми годівлі, раціони і поживність кормів для різних видів с.-г. тварин. Проваторов Г.В. та ін. Довідник. Суми : Університетська книга, 2008. 488 с. 9. Норми і раціони повноцінної годівлі високопродуктивної великої рогатої худоби: довідник-посібник / за наук. ред. Г. О. Богданова, В. М. Кандиби. Київ : Аграрна наука, 2012. 296 с 10. Організація нормованої годівлі худоби у м'ясоному скотарстві: практ. пос. / [Цвігун А.Т., Повозніков М.Г., Блюсюк

	С.М., Білодерецький О.Л.] Кім'янець-Подільський : видавств. ПП Зволейко Д.Г., 2009. 200 с. 11. Проваторов Г.В. Норми годівлі, раціони і поживність кормів для різних видів сільськогосподарських тварин: довідник / Г.В. Проваторов, В.І. Ладика, Л.В. Болнарчук, за заг. ред. В.О. Проваторова. Суми : Університетська книга, 2009. 489 с 12. Рекомендації з нормованої годівлі свиней: за ред. С.В. Руденка, Г.О. Богданова, В.М. Кашдиби. Харків, 2011. 121 с. 13. Річні нормативні витрати та структури кормів для різних видів тварин у залежності від їх продуктивності по зонах України : нормат. наук.-вироб. посібник / [Руденко С. В., Помітун І. А., Кранцов С.К. та ін.]. Харків : ГТУ УААН, 2008. 30 с. 14. Євсєєнцов А.І. Нормована годівля свиней / А.І. Євсєєнцов, Р.Й. Кранців, Я.І. Пінторак. Львів, 2006. 386 с. 15. Фізіологія живлення і годівля коней : наук.-практ. посібник / [О.М. Жукорський, П.І. Батулін, Д.А. Волков та ін.]; за ред. О.М. Жукорського. Київ : Аграрна наука, 2013. 352 с. 16. Цуканов В.Т., Дехтяр Ю.Ф., Галушко І.А. Робочий зошит для лабораторних робіт з дисципліни «Годівля тварині технологія кормів» Частина І для студентів факультету ТВППТСБ навчання напрямку підготовки 6.090102 – «ТВППТ». Миколаїв: МНАУ, 2010. 93 с. 17. Цуканов В.Т., Дехтяр Ю.Ф., Кравченко О.О. Робочий зошит для лабораторних робіт з дисципліни «Годівля тварині технологія кормів» Частина ІІ для студентів факультету ТВППТСБ навчання напрямку підготовки 6.090102 – «ТВППТ». Миколаїв: МНАУ, 2012 р. 48 с.
9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами	Передбачено використання індивідуальної форми навчання для здобувача за допомогою оболонки Moodle (https://moodle.mnau.edu.ua).
10. Доступ до матеріалів навчання	Робоча програма дисципліни (https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/rp/rp_god_tvaryn.pdf), її слайбус (https://www.mnau.edu.ua/faculty-tvpptsb/kaf-genetics/) та навчально-методичний комплекс дисципліни (https://moodle.mnau.edu.ua) з необхідним його наповненням розташовано на офіційному сайті Миколаївського національного аграрного університету (https://www.mnau.edu.ua).

Силабус навчальної дисципліни розроблено:

Доцент кафедри

(підпис)

Олександр КРАМАРЕНКО